

VN/26720/2023-MMM-1
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto ehdotuksesta asetukseksi biokaasulaitoksille myönnettävästä määräaikaisesta ravinnekiertotuesta

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetus biokaasulaitoksille myönnettävästä määräaikaisesta ravinnekiertotuesta. Tuella pyritään luomaan markkinat kierrätysravinnevalmisteille. Ravinnekiertotukeen on osoitettu määrärahaa yhteensä 9 miljoonaa euroa.

Tukea maksettaisiin yrityksille, jotka käsittelevät tuotantoeläinten lantaa tai vesikasvibiomassoja biokaasuprosessissa ja jalostavat mädätteestä kierrätyslannoitevalmisteita tai muita korkeamman jalostusasteen ravinnetuotteita. Ravinnekiertotuki myönnettäisiin järjestettävän tarjouskilpailun perusteella.

Kierrätysteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Kierrätysteollisuus pitää käännteistä huutokauppaa tehokkaana tapana jakaa määrärahoja ravinteiden kierrätyksen tukemiseksi. Tukielementti on tarpeellinen biokaasun tuotannon ja ravinteiden kierrätyksen kannattavuuden kasvattamisessa. Tukijärjestely tulee saattaa suunnitellusti voimaan, ja ensimmäinen tarjouskilpailu tulee järjestää pikaisesti. Ennen kaksivuotisen tukikauden päättymistä olisi hyvä hyvissä ajoin tarkastella tukijärjestelyn jatkuvuutta ja järjestelyyn tai kriteereihin mahdollisesti tarvittavia muutoksia.

Asetuksen 6 §:n mukaan tukea voidaan myöntää yrityksille ja yhteisöille, jotka tuottavat kestävä biokaasua mädättämällä. Asetuksessa kestävällä biokaasulla tarkoitettaisiin biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetussa laissa (393/2013) säädettyt kestävyyskriteerit täyttävää biokaasua. Kierrätysteollisuus pitää tärkeänä, että asetuksessa ei lisätä uusia vaatimuksia suhteessa kestävyyslain vaatimuksiin.

Energiavirasto ei tee tällä hetkellä kestävyyskriteerien arviointia alle 2 MW:n biokaasulaitoksille, mikä asettaa pienet laitokset epätasa-arvoiseen asemaan. Kierrätysteollisuuden tietojen mukaan kestävyyslakia ollaan tältä osin ilmeisesti muuttamassa (vrt. luonnos hallituksen esitykseksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta). Mikäli kestävyyslain muutosta ei toteutettaisi niin, että alle 2 MW:n laitokset voivat jatkossa hakea hyväksynnän kestävyysjärjestelmälleen, tulisi tämä ottaa huomioon asetuksen jatkovalmistelussa. Ei ole tarkoituksenmukaista rajata alle 2 MW:n laitoksia tukijärjestelmän ulkopuolelle, kun tavoitteena on luoda markkinat kierrätyslannoitevalmisteille. Valitettavaa on, että kestävyyslain mahdollisen muutoksen jälkeen hyväksynnän saaminen vie aikaa, mikä voi rajoittaa tarjouskilpailuun osallistumisen mahdollisuutta.

Asetusehdotuksen 6 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan tukea ei myönnetä maatalan yritys- ja yhteisötunnuksen alla tai muutoin maatalan yhteydessä harjoitettavaan biokaasun tuotantoon, jossa hyödynnetään maatalan omaa lantaa biokaasun tuottamiseksi ja biokaasuprosessista saatavien lannoitevalmisteiden käyttämiseksi maatalan omassa tuotantotoiminnassa. Rajaus on perusteltu, joskin Kierrätysteollisuus pitää tärkeänä, ettei se ole este sille, että tukea myönnettäisiin sellaiselle maatalan yhteydessä tapahtuvalle tuotannolle, jossa kierrätysravinnevalmisteita toimitetaan myös oman maatalan ulkopuolelle. Asetusehdotuksen 5 § edellyttää, että tuettavassa toiminnassa syntyvät kierrätysravinnelannoitteet on saatettava markkinoille. Markkinoille saattamisen käsitteen tulkinta voi mahdollisesti rajoittaa tukikelpoisia toimintoja.

Asetuksen 8 §:ssä säädettäisiin tuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä.

Kierrätysteollisuus pitää jossain määrin ongelmallisena sitä, että tukea ei voida myöntää, jos tuen kohteena oleva toiminta on aloitettu ennen kuin kirjallinen tukihakemus on tullut vireille. Tukea tulisi voida myöntää esimerkiksi laitokselle, joka on jo aiemmin käsitellyt asetuksen mukaisia tukikelpoisia syötteitä, mutta voi tuen myötä kasvattaa toimintansa kokoa. Kohdan perusteluja etenkin käsitteiden *toiminta* ja *hanke* osalta olisikin syytä selkeyttää.

Tukea ei voitaisi myöntää hankkeisiin, joille on myönnetty muuta julkista tukea, joka kohdistuu soveltamisalan mukaiseen tarkoitukseen. Kierrätysteollisuus esittää, että perustelumuiotioon kirjoitettaisiin toiminnanharjoittajia palvelemaan selkeämmin se, ettei biokaasun tuotantoon suunnatut tuet tai jakeluvuoroituksen piirissä oleminen ole mainittua soveltamisalan mukaista muuta tukea.

Asetuksen 9 §:ssä säädettäisiin vaatimuksista, jotka kierrätyslannoitteiden tulee täyttää. Kierrätysteollisuus pitää mahdollisena laskea kuiva-ainepitoisuutta koskevaa vaatimusta 25 %:sta. Valittua lukua ei ole perusteltu riittävästi, ja Kierrätysteollisuuden tietojen mukaan myös 12,5 %:n kuiva-ainepitoisuuteen konsentroitua lannoitevalmistetta voidaan levittää nykykalustolla.

Asetuksen 14 § antaa 10 kuukautta aikaa toiminnan aloittamiselle myönteisen päätöksen jälkeen. Epäselväksi jää, voiko yritys käyttää ko. ajan kestävyysjärjestelmänsä hyväksyttämiseen vai tuleeko kestävyyskriteerien täytyä hyväksytysti jo siinä vaiheessa, kun päätös tuen myöntämisestä tehdään. Asia on merkityksellinen etenkin pienille alle 2 MW:n laitoksille, jotka ilmeisesti voivat hakea hyväksyntää kestävyyslain muutoksen jälkeen.

Muistion mukaan ravinnekierroksen valmistelun yhteydessä on selvitetty mahdollisuutta kohdistaa tuki myös ravinnepitoisten biomassojen kuljetukselle. Kuljetustuki ei kuitenkaan sisälly ehdotukseen, koska kuljetusten tukeminen on EU:n valtiontukien kannalta tarkasti rajattua ja säänneltyä. Koska kuljetusmatkat ovat yksi keskeisimmistä tekijöistä kierrätysravinteiden tuotannon kokonaiskannattavuuden kannalta, Kierrätysteollisuus kannustaa edelleen tarkastelemaan keinoja, joilla kuljetuksia voitaisiin tukea kilpailun vääristymättä.

Lisätietoja: Johtava asiantuntija Katja Moliis, katja.moliis@kierratysteollisuus.fi